

Алексеј Арсењев

Самостални истраживач, Нови Сад
aarsenjev@gmail.com

УДК 929::811.16/821.16.09 Сиченко, С.Ј.
<https://doi.org/10.18485/slavistika.2026.30.1.21>

Оригинални научни рад
примљен 5.6.2026.
прихваћен за штампу 5.7.2026.

СОФИЈА ЈАКОВЉЕВНА СИЧЕНКО (SONJA WITHERIDGE; 1930–2006): СЛАВИСТА У АУСТРАЛИЈИ

Руски ратни заробљеник, доведен током Првог светског рата на рад у Дарувар, у Краљевини СХС се оженио и засновао породицу. Његова кћи Софија Јаковљевна Сиченко (1930, Винковци – 2006, Канбера) је 1948. године матурирала у Земуну и започела студије у Београду, а октобра 1950. године са мајком удовицом и братом иселила се у Аустралију. Године 1974. дипломирала је славистику у Мелбурну. Лектор, па дугогодишњи предавач руског и српскохрватског језика на Аустралијском државном универзитету у Канбери. Поред педагошког рада, бавила се питањима компаративне анализе у славистици. Пратила је савремене токове руске и српске књижевности. Сарађивала је са академиком Павлом Ивићем.

Кључне речи: Софија Јаковљевна Сиченко, слависта, Аустралијски државни универзитет у Канбери.

A Russian prisoner of war was brought to work in Daruvar during the First World War, married and started a family in the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes. His daughter, Sofia Yakovlevna Sichenko (1930, Vinkovci – 2006, Canberra), graduated from secondary school in Zemun in 1948 and began her studies in Belgrade. In October 1950, she emigrated to Australia with her widowed mother and brother. In 1974, she earned a degree in Slavic Studies in Melbourne. She first worked as a language instructor and later as a long-term lecturer in Russian and Serbo-Croatian at the Australian National University in Canberra. In addition to her pedagogical work, she engaged in issues of comparative analysis in Slavic studies and followed contemporary developments in Russian and Serbian literature. She collaborated with the Academician Pavle Ivić.

Keywords: Sofia Yakovlevna Sichenko, Slavist, Australian National University in Canberra.

Руски ратни заробљеник Јаков Иванович Сиченко (Сыченко), рођен 1894. године у селу Хатки Кијевске губерније, током Првог светског рата био је доведен на принудни рад у Дарувар и Пакрац. Није се вратио у тада совјетску Украјину. Оженио се Чехињом Амалијом Хавел из села Сирач крај Дарувара и изучио часовничарски занат. Са женом и ћерком Надом сели се у Винковце, где им се рађају ћерке Вера и Софија, па син Јован.

Године 1939. породица се сели у Београд. Школске 1940/41. године кћи Софија се уписује у први разред Руско-српске женске гимназије, где до затварања те школе стиже да заврши четврти разред.

Новембра 1944. године Јакова Ивановича хапсе два совјетска официра СМЕРШ-а (Смрт шпионам), пратеће службе Црвене армије. Из затвора у Крунској бр. 4, изручен је југословенским властима. Сиченко доспева у логор Бањица, где је без суђења био стрељан. Као повод за хапшење послужило је његово име на списку београдских чланова украјинске организације „Просвита”. Његова жена Амалија учланила га је у ту организацију јер се током окупације Београда тамо два пута недељно делило по пола литра млека, а њен супруг је боловао од акутне туберкулозе.

Софија је матурирала у гимназији у Земуну. У саставу омладинске бригаде, као ученица 7. разреда, учествовала је у изградњи железничке пруге Шамац–Сарајево. У јесен 1948. године уписала се на Филозофски факултет, група Историја уметности, а 1949. године је са студентима обавила студијску екскурзију по српским манастирима.

Октобра 1950. године Соња Сиченко са мајком и братом Јованом напушта Југославију. У логору за прихват избеглица из нове Југославије, San Sabba, у предграђу Трста, обрело се више хиљада породица. Пре рата тамо је била некаква фабрика, а крајем рата – концентрациони логор за Јевреје. На зидовима су се читала имена логораша и њихове поруке, понегде су били уочљиви трагови крви. Пространа зградурина. У приземљу су биле трпезарије, кухиње и купаонице са тушевима. На спрату – две огромне сале, преградама подељене на „кабине” са креветима на спрат, дрвеним сандуцима и сточићима, без столица. Кабине дуж зидова са по пола прозора биле су намењене породицама са малом децом. На горњем спрату биле су спаваонице за самце и самице. У дворишту су се у баракама сместили они којима није било места у фабричкој згради.

Вишегодишњи прихватни логор Југословена био је под старатељством Управе британске окупационе зоне. У њему је био добро организован друштвени и културни живот. Посећивале су га делегације из ваневропских земаља и нудиле радне уговоре. За разлику од осталих држава, Аустралија и Нови Зеланд су примали све чланове једне породице, без ограничења њиховог узраста; нудили су искључиво физички рад, игноришући сваку стручну спрему.

Удовица Амалија са децом донела је одлуку. Премештени су у прихватни логор крај Напуља, дочекали брод „Кастелбјанко” и после месец дана пловидбе искрцали се у Мелбурну. Упутили су их у имиграциони логор код места Олбери (Albury), савезна држава Нови Јужни Велс.

Софија је 1974. године завршила Универзитет у Мелбурну, Одсек за руски језик и књижевност. Удала се за колегу са студија, Енглеза Кевина Видрица (Witheridge), и запослила се као лектор на том универзитету. Касније је била дугогодишњи предавач руског и српскохрватског језика на Аустралијском државном универзитету у Канбери.

Поред педагошког рада, бавила се питањима компаративне анализе у славистици, руским и српскохрватским језиком и књижевностима. Нарочито се занимала за савремене токове руске и српске књижевности. На професионалном плану сарађивала је са светски познатим славистима: Павлом Ивићем из Новог Сада, Борисом Генриховичем Унбегауном из Лондона, Московљанима Борисом Андрејевичем Успенским и Никитом Иљичем Толстојем. Дуже је боравила у Совјетском Савезу.

Радови Софије-Соње Видриц објављени су у часопису *Australian Slavonic and East European Studies*.

Са мужем Кевином је одгајила четворо деце: Амалију, Емилију, Клер и Петра.

Била је привржена православној вери, активно је учествовала у културном животу руске заједнице, на тзв. „Аустралијској територији главног града” (А.С.Т.).

Отац Софије Јаковљевне се у Русији бавио иконописом. Интересовање за уметност је и њу пратило кроз живот. Као пензионер, придружила се групи пензионисаних ликовних педагога. Цртали су и сликали портрете. Као волонтер није прекинула педагошки рад. У дане викенда држала је часове руског језика групама деце већ асимилованих родитеља Руса.

Више пута долазила је у Нови Сад, у посету својој сестри Вери Драгосављевић (1922–2011). Тада је пратила дешавања у Матици српској.

Преминула је изненада, 21. јануара 2006. године. Њене универзитетске колеге и поштоваоци објавили су пригодан некролог у универзитетском гласнику: Rosh Ireland, Margaret Travers and Kevin Windle. Witheridge, Sofija (Sonya) (1930–2006), *Australian National University. Newsletter*. (Canberra). May 2006. № 9.